

**Bryssel den 14 november 2025
(OR. en)**

15226/25

**SOC 765
EMPL 502
ECOFIN 1497
ENER 588
ENV 1200
COMPET 1149**

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Den europeiska planeringsterminen 2026: främja social inkludering och sammanhållning med hjälp av konsekvent social- och bostadspolitik – <i>Diskussion</i>

För delegationerna bifogas ordförandeskapets vägledande not om ovannämnda ärende inför diskussionen i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 1 december 2025.

**Vägledande not inför diskussionen om
Den europeiska planeringsterminen 2026: främja social inkludering och sammanhållning
med hjälp av konsekvent social- och bostadspolitik**

Bakgrund – social inkludering och den europeiska planeringsterminen

Europeiska unionens engagemang för social rättvisa, jämlikhet och inkludering fastställs i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som fungerar som kompass för EU:s socialpolitiska agenda. I handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter fastställs tre överordnade mål för 2030, däribland en minskning av antalet människor som riskerar fattigdom eller social utestängning med minst 15 miljoner.

Även om vissa framsteg har gjorts krävs ökade insatser för att nå målet för 2030. År 2024 löpte i genomsnitt 21 % av EU:s befolkning fortfarande risk för fattigdom eller social utestängning, med betydande variationer mellan medlemsstaterna (från omkring 15 % till över 25 %). Detta belyser behovet av ytterligare uppåtgående konvergens. Vissa grupper, till exempel barn, är fortfarande särskilt utsatta. Många européer har fortfarande svårt att tillgodose grundläggande behov, och detta återspeglar bredare utmaningar i samband med social inkludering: i EU som helhet har 8,5 % av befolkningen inte råd med en ordentlig måltid varannan dag, 9,2 % har inte råd att hålla sina hem tillräckligt varma och 9,4 % har inte råd med internetuppkoppling.

Den europeiska planeringsterminen utgör en viktig analytisk och politisk ram för att stödja medlemsstaternas reformer och investeringar i syfte att främja social inkludering och stärka den sociala sammanhållningen. Sedan den europeiska planeringsterminen infördes har den täckt ett brett spektrum av sammankopplade strategier och frågor. Att stödja nationella åtgärder för social inkludering för att effektivt koppla samman sysselsättnings-, socialskydds- och bostadspolitiken kommer att vara avgörande för att uppnå de överordnade målen för 2030 och främja lika möjligheter för alla.

Social inkludering bygger på en tredelad strategi för aktiv inkludering som kombinerar tillgång till förmåner, aktivering på arbetsmarknaden och tillgång till tjänster av god kvalitet.

Att säkerställa tillgång till sociala och väsentliga tjänster är en hörnsten i den europeiska sociala modellen och en förutsättning för ett rättvist, inkluderande och resilient samhälle. Inom ramen för detta är tillgång till lämpliga, anständiga, tillgängliga, säkra och hållbara bostäder till överkomlig kostnad en grundläggande dimension av social inkludering och har varit en särskilt viktig fråga för det danska ordförandeskapet.

I sitt tal om tillståndet i unionen 2025 betonade kommissionens ordförande Ursula von der Leyen att det som Europa står inför ”är mer än en bostadskris. Det är en social kris”. Därefter diskuterade Europeiska rådet den 23 oktober 2025 de bostadsutmaningar som många medborgare i Europeiska unionen ställs inför, och uppmanade kommissionen att lägga fram en ambitiös och övergripande plan för bostäder till överkomlig kostnad.

Kommittén för socialt skydd höll den 23 september 2025 en tematisk diskussion om subventionerat boende och samlade därvid medlemsstaternas reflektioner om utmaningarna i samband med ekonomisk överkomlighet, lämplighet och tillgång. Diskussionen belyste betydelsen av starka modeller för subventionerat boende som ett verktyg för både bostäder till överkomlig kostnad och social inkludering. Även om det finns en rad olika modeller för subventionerat boende i medlemsstaterna, inbegripet andra bostadsmodeller som tjänar samma syfte, står många inför utmaningar såsom otillräckligt utbud, otillräcklig finansiering eller otillräcklig bostadskvalitet. De olika modellerna och lösningarna utgör dock också en rik källa till innovation och ömsesidig inspiration. Debatten belyste dessutom det starka sambandet mellan socialpolitiken och bostadspolitik, särskilt när det gäller social inkludering och sammanhållning, hemlöshet samt boende och långvarig vård och omsorg för personer med funktionsnedsättning och äldre personer.

Vid mötet i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 17 oktober 2025 antogs **rådets slutsatser om social inkludering av personer med funktionsnedsättning**, där man bland annat betonade behovet av att öka tillgången till ekonomiskt överkomliga, tillgängliga, inkluderande, icke-segregerade och trygga bostäder i samhället.

Vid **högnivåkonferensen om självständigt boende** i Köpenhamn den 6–7 november belystes det stora intresset för denna fråga ytterligare, och det betonades att personer med funktionsnedsättning ofta är mer socialt utestängda när de drabbas av oöverkomliga bostadskostnader. I debatten betonades behovet av åtgärder för att främja självständigt boende för personer med funktionsnedsättning och integrera principerna om tillgänglighet och universell design i bostadspolitiken på alla nivåer.

Den 17–18 november 2025 höll det danska ordförandeskapet ett **tematiskt seminarium om Bostad först** samt ett **möte i den europeiska plattformen för åtgärder mot hemlöshet** tillsammans med Europeiska kommissionen. Att säkerställa bostäder till överkomlig kostnad för personer i utsatta situationer och social utestängning var ett centralt tema i diskussionerna om att bekämpa hemlöshet. Frågan om lämpliga bostäder till överkomlig kostnad är särskilt viktig i samband med genomförandet av bostadsledda strategier, såsom Bostad först-principen, i medlemsstaterna.

Den 1 december förväntas rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) för första gången godkänna **rådsslutsatser om bostäder**. I slutsatserna välkomnas kommissionens avsikt att lägga fram en EU-plan för bostäder till överkomlig kostnad och betonas att även om bostäder i första hand förblir en nationell befogenhet finns det gemensamma utmaningar, instrument på EU-nivå och möjligheter till samordningsåtgärder. I slutsatserna uppmanas kommissionen vidare att i synnerhet prioritera fyra nyckelområden – finansiering, byggnation och hållbarhet, planering samt social inkludering – för att främja inkluderande och diversifierade städer och stadsdelar och samtidigt främja tillgången till bostäder till överkomlig kostnad.

Den kommande **EU-planen för bostäder till överkomlig kostnad** har potential att bli ett viktigt initiativ på EU-nivå för att främja den europeiska pelaren för sociala rättigheter, särskilt princip 19 om boende och stöd för hemlösa. Att säkerställa tillgång till bostäder till överkomlig kostnad handlar inte bara om tak över huvudet – det handlar om socialt deltagande, stabilitet och värdighet.

Såsom kommissionens ordförande Ursula von der Leyen också tillkännagett förväntas **den kommande EU-strategin för fattigdomsbekämpning** ta ett integrerat helhetsgrepp för att ta itu med utmaningar såsom hemlöshet, tillgång till tjänster av god kvalitet samt överföring av fattigdom och social utestängning mellan generationerna. Den förväntas också omfatta ett förslag om en förstärkt europeisk barngaranti, med utgångspunkt i befintliga nationella insatser för att bekämpa barnfattigdom och främja social inkludering av behövande barn.

Riktlinjedebatten om den framtida EU-strategin för fattigdomsbekämpning, som hölls under det polska ordförandeskapet vid mötet i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) i juni 2025, signalerade ett starkt politiskt stöd för att föra denna agenda framåt inom ramen för den europeiska planeringsterminen, samtidigt som de nationella befogenheterna respekteras fullt ut.

Rollen för rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor)

Ministrarna i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) spelar en central roll för att främja social inkludering inom den europeiska planeringsterminen.

Även om ett flertal delar av bostadspolitiken faller under andra rådskonstellationers befogenhet förväntas många delar av den kommande EU-planen för bostäder till överkomlig kostnad sammanfalla med de ansvarsområden som ministrarna i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) har, bland annat dess genomförande.

I utkastet till rådets slutsatser efterlyser medlemsstaterna att EU-planen för bostäder till överkomlig kostnad ska bygga vidare på och, i förekommande fall, integrera initiativ i befintliga processer, samtidigt som onödigt dubbelarbete undviks. Kommittén för socialt skydd uppmanas att inkludera bostadsfrågor i sitt politiska arbete, kunskapsutbyte och analytiska arbete inom ramen för den europeiska planeringsterminen, i linje med sitt mandat.

Under de senaste åren har boendefrågan fått en mer framträdande plats i planeringsterminens landsrapporter och rekommendationer. Detta återspeglar en växande insikt om att lämpliga bostäder till överkomlig kostnad inte bara är en fråga om ekonomisk politik eller stadspolitik utan en central del av social inkludering och sammanhållning.

Denna integrering av social- och bostadspolitiken visar på en viktig utveckling i EU:s politiska samordning i riktning mot en enhetlig, övergripande och integrerad strategi för social inkludering, och kopplar samman sysselsättnings-, socialskydds-, utbildnings- och bostadspolitiken.

Det är fortfarande mycket viktigt att upprätthålla den starka roll som ministrarna i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) har i den europeiska planeringsterminen. Processens komplexitet och snäva tidsram medför dock utmaningar, såsom framhålls i den gemensamma skrivelsen från ordförandena för sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd. Detta medför utmaningar för ett ändamålsenligt bidrag till planeringsterminen från rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) och dess förberedande organ, vilket begränsar eller försvagar bidragen, kunskapen och den politiska insikten om social inkludering och sammanhållning.

En robust social dimension inom planeringsterminen är därför avgörande för att säkerställa att sociala mål behandlas på samma sätt som ekonomiska och finanspolitiska prioriteringar. Planeringsterminen bör fortsätta att fungera som en plattform för ömsesidigt lärande, evidensbaserat beslutsfattande och samordning av reformer som stöder inkluderande och hållbar tillväxt.

Frågor att diskutera

- Hur kan rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) på bästa sätt fortsätta att främja en väl samordnad och enhetlig socialpolitik, inbegripet den bostadspolitiska dimensionen, inom ramen för den europeiska planeringsterminen?
 - Hur kan medlemsstaterna stärka kopplingen mellan social inkludering och bostäder till överkomlig kostnad genom att utveckla mer enhetliga, samordnade och ömsesidigt stödjande politiska åtgärder?
-